

det oppover med mange hundre meters stigning mot Skaret mellom de to Skarvene. Og vi gikk og vi gikk.

Etterhvert gikk regnet over til sludd og sluddet til sne. Og motvinden øket. Vi «la oss på stavene» — det var tungt å brøyte og motet begynte å svikte hos oss. «Det var jamen langt opp til Skaret». Men vi ville ikke gi oss. Nå *skulle* vi vise far at vi kunne greie det. Og vi gikk og vi gikk, basket oss frem gjennom dyp sne og motvind, og veldig slitne ble vi før vi nærmet oss det skrå søkket mellom Skarvene.

Da med ett revnet skydekket! Vi var kommet *opp over* det! Solen brøt frem — sneværet var holdt opp — alt var lyst og trivelig! Så noen meter til — vi var oppe i skaret og så inn i fjellheimen. Vi så blåne bak blåne så langt øyet rakk. Alt drivende hvitt og badet i sol. Uforglemmelig! I dette øyeblikk ble kjærligheten til fjellet født hos meg. Alle strabasser var glemte. Synet var verdt blodslitet. Selv far måtte finne seg i å fortsette nå.

Etter strykende utforkjøring ned fra Skaret subbet vi oss frem med blytunge ski gjennom våt, gammel sne til Schulzhytta sent på kvelden.

Fjellturen var begynt — prøven bestått!

Resten av turen fortsatte i ubarmhjertig solskinn som ga oss både røde øyne, såre neser og kjempelepper. Hverken slør, solbriller eller kremmerhus på nesene hjalp stort. Sårbenete, men lykkelige, havnet vi på toget på Reitan 5te-dag, ikke lite stolte over at seig utholdenhet og vilje hadde gjort alle dystre spådommer til skamme.

Å, det var deilig å komme hjem til mor. Vi fikk sølvpokaler av far etterpå.

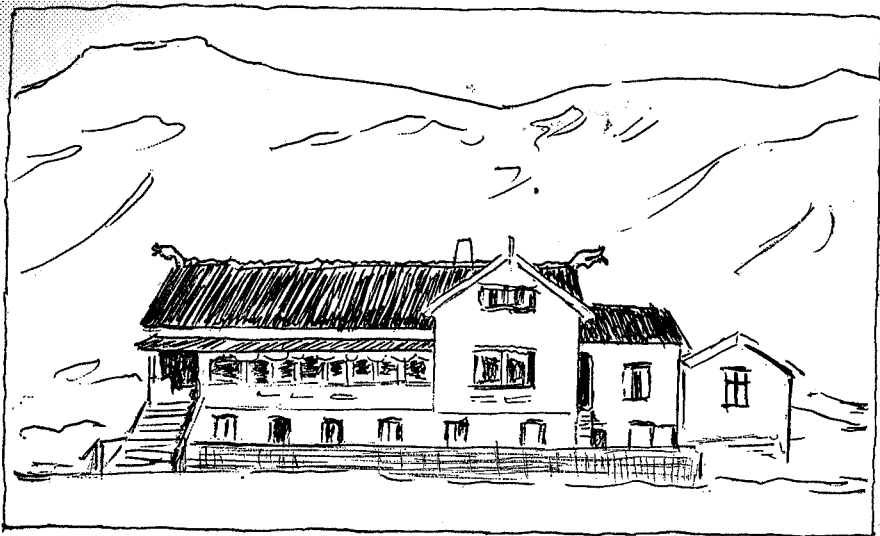
(Tegningene er laget av forfatteren.)

LEIF BJØRNSTAD

Påsketur på Island 1959

Mitt opphold på Island strakte seg fra 17. juli 1958 til 17. juni 1959. Jeg kom derfor til å feire både jul, påske og pinselag der borte. Sommeren 1958 var det ualmennelig fint vær, og det fortsatte det med utover vinteren også. Jeg bodde da i Reykjavik, og der nede ved sjøen er det visst sjelden at det legger seg noe særlig med snø. Det kunne jo hende at det snødde en dag eller to, men i løpet av en dag var det hele forsvunnet igjen. Det var heller ikke noe videre kaldt, slik som vi er vant til. Laveste temperatur som ble målt den vinteren var ca. 12 grader, men det var svært sjelden det oversteg 6—7 grader. Det er lite høge fjell som er synlig fra byen. I nord har vi Akrafjell med 574 m.o.h. og i nord Esja med 909 m.o.h. Og på disse var det jo snø på toppene vinteren igjennom. Men i byens nærhet var det smått bevendt med skiføre. Ca. 30 km sørøst for Reykjavik ligger en turisthytte, stedet kalles Skiðurskaflinn, og midtvinters var det en del snø der oppe, og jeg så at folk dro med ski dit opp om søndagene. En av grunnleggerne var forresten en trønder, Müller, som også hadde en manufaktur- og sportsforretning i Reykjavik.

Første del av påsken var det ikke særlig godt vær, men påskedag, 29. mars, ble det riktig fint, og jeg bestemte meg derfor til å ta en tur opp til hytta. Skiutstyr hadde jeg ikke berådd meg med, og det var heller ikke nødvendig, for nå var det helt bar mark langt opp i fjellet. Oppe ved hytta hadde alt grønt gras begynt å titte opp, jeg gikk i lave sko helt opp på fjelltoppene.

Skiðurskaflinn turisthytte

Tegnet av Leif Bjørnstad

Fra midtbyen tok jeg bussen — Selfossruta. Like utenfor bygrensa passerer en steder som heter Ártun, Árbær, som da betyr gården eller tunet (innmark) med gode åringer. Ved Baldurshagi er noen tjern, Rauðholar og Holmur heter det her. Ved Geithals tar en vei nordøst til Þingvellir, men vi kjører rett fram østover. Og rett i sør har vi nå et landskap som er temmelig typisk for Island, et stort område med såkalt hraun. Holmshrauni heter stedet her. Det er død jord der intet vokser unntatt kanskje litt mose, vide områder dekket med lava, blokklava og platelava, står det anført på kartet. Det ser ut som deig som har eset utover og stivnet. Men bussen kjører videre. Jeg kommer i snakk med en islending som snakker flytende svensk, han har vært i Sverige en tid, forteller han.

Vi passerer en improvisert flyplass hvor noen ungdommer driver med seilflysport. Og stedet her heter nå Lækjarbotnar, som best kan oversettes med Bottenbekken. Så heter det Vatnaás, Sandskeið, så har vi ennå en strekning med lava, Svinahraun heter denne. Og så har vi plutselig nådd hytta Skiðurskaflinn i Hveradalir.

Selve hytta er ganske pen, ikke så forskjellig fra det en er vant

til å se her i landet. Og servicen er også bra, med pene og stilige serveringsdamer og en portier i rød uniform. Jeg kjøpte 1 kaffe og 3 smørbrød, og for dette betalte jeg hele 41 islandske kroner. Dette blir jo dyrt, selv i forhold til kursen der borte. Timepengene svingte mellom kr. 24,31 og 28,06.

Nå ville jeg da ta en titt på omgivelsene. I sør under Lakahnukar drev noen ungdommer og sto på ski nedover en nordhelling. Dette var forresten den eneste plassen det var såpass snø at det gikk an å stå på ski. Jeg fulgte Lågaskarð og opp mot Stakihnukur. Noe særlig høye fjell er det ikke her. Rett i sør Stori Meitill, 521 m og Littli Meitill, 477 m og Geitafell, 509 m. I vest skuer jeg mot Bláfjöll og Vifilsfell samt Bollinn. Rett øst Skálafell og i nordøst bak turisthytta Skarðsmyrarfjall. Og langt i nord Esja. På Eyrarfjall, bakom Esja, før jeg og sprang en lørdag sist i juli 1958 sammen med en danske og en islender, etter sauene til bonden Einar Olafsson.

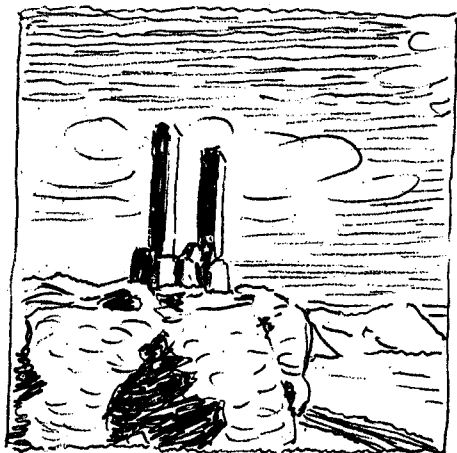
Da jeg hadde skrittet meg ned fra Stakihnukur, oppdaget jeg at mitt kompass var blitt liggende igjen på fjellets topp. Det var nå ikke av større verdi, så jeg ville ikke umake meg med å gå opp igjen og hente det. Så er det ingen som har funnet det og tatt vare på det, så ligger det der den dag i dag.

Jeg gikk over Lågaskarð og Lakahnukur og passerte riksveien til Selfoss og opp på bergpynten der like ved hytta. Her var det en del «påskegjester» som fartet rundt. Noe spesielt påskemiljø kan en ikke snakke om, etter som skiene manglet, men folk har da dradd ut i det fine været og koser seg som best de kan med niste og det nødvendige utstyr. Noen har trukket helt innover mot fjelltopper og tinder, mens andre bare nøyer seg med en aldri så liten tripp kringom på haugene omkring hytta. Noen amerikanske militære daffer omkring med et fotoapparat på stativ. Og unge jenter går og poserer i trange bukser og fargeprangende gensere.

I dagens løp har det samlet seg nokså mange biler omkring hytta, og like før jeg skulle ta bussen ned til byen om kvelden, traff jeg sjefen på fabrikkens der jeg arbeidet, Svein Sveinsson, som hadde stoppet ved hytta på tilbaketur til byen.

Det begynner å bli litt kjøligere i luften nå mot kveld, bussen kommer, og det går raskt ned mot byen. Da den stoppet i Lækjar-

gata, gikk jeg raskt ut og inn i en matbar eller spisebar, det er etter amerikansk mønster, hvor en kan stå og spise hva en vil uten å betale for servering og annen komfort som bord og stol. Turen hadde gitt matlyst, så karbonadene gikk raskt unna.

*Minnesteiner om turisthyttens
grunnleggere* Leif Bjørnstad

H. I. LUND-TANGEN

Litt om samspillet i naturen

Jord, luft, lys og vann er de faktorer som bestemmer alt liv. Jordsmonnets art bestemmer hva slags vegetasjon som skal vokse der. Vegetasjonens art og sammensetning bestemmer hva slags liv det skal bli på jorden. Vegetasjonen er avhengig av luft, lys, herunder varme, og vann, foruten jordsmonnet.

Som vi vet veksler klima og jordsmonnet fra sted til sted.

Norge er som så mange før har nevnt, et vidstrakt land.

Sør-Norge har klima og landskap som nesten er mellom-Europeisk, Vestlandet har dype fjorder, høye fjell og mye nedbør og Nord-Norge har et nesten arktisk klima.

Denne spennvidden gjør landet vårt meget interessant. Miljøet er stadig skiftende og artsrikdommen i flora og fauna er derfor meget variert. Enhver dyre- og fugleart er «spesialbygget» for en spesiell miljø- eller biotop-type.

Dermed er det ikke sagt at ikke enkelte arter kan forekomme over hele landet. Men artene vil alltid opptre i tettere eller glisnere bestander alt ettersom deres livskrav blir tilfredsstillet i vedkommende biotop. En arts livskrav er på samme tid enkelt og komplisert å spesifisere. Enkelt fordi det man generelt kan si at det er mengden av **tilgjengelig** næring som bestemmer antall individer pr. arealenhet. Komplisert fordi man om man begynner å analysere dette vil finne at dette er en følge av en kjedereaksjon som bringer mange nye spørsmål inn i bildet.

Vi kan ta et eksempel. I et terreng med stor elgbestand vil grunn-eierne forsøke å redusere antall dyr. De legger på kvoten år for år uten